

DAVID EN BATSEBA

Bijbelsdrama

door

PEREGRINE

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
(Grimas Theatergrime verkoop)
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **DAVID EN BATSEBA** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **PEREGRINE** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © 2006 Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **6** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bgth ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.**

PERSONEN:

Rei van engelen

Koning David

Batseba

Natan

Abisag

Lakei

EERSTE BEDRIJF

I, 1^e toneel

(een slaapvertrek dat naar achteren conisch toeloopt, ter grootte van het toneel. Tegen de achterwand staat een groot bed met het hoofdeinde tegen de wand. Boven het bed hangt een baldakijn dat zowel tegen de achterwand als aan het plafond is bevestigd, het reikt tot twee derde van het bed. In het midden van het plafond hangt een grote kroonluchter met brandende kaarsen. Het vertrek wordt verder verlicht door hoge kandelaars met brandende kaarsen. In het midden van de beide zijwanden bevindt zich een deur. Gordijnen langs dezelfde wanden suggereren afgeschermden ramen. Links naast het bed staat een stoel)

REI: (*Koor van hemelse stemmen*)

Bij de kudde weggehaald om Israël te dienen,
door God gekozen,
niet naar het uiterlijk, maar naar 't hart.
Bij alles wat hij ondernam,
in zijn muziek, zijn psalmen,
in zijn vertrouwen op de Heer,
in het bestrijden van wat hij als onrecht zag,
groeide hij in naam en macht,
maar los van God.

Zijn leven was een strijd
voor Israël en zijn God.
Nooit houdt de oorlog op,
ook als je winnaar bent.
Zolang er een verliezer is,
zal die versterkt opnieuw de strijd beginnen.
Die ooit verloren, willen winnen.
Zo ging het koning Saul en zo vergaat het hem.

DAVID: (*een zieke David ligt in zijn bed, hij is zojuist ontwaakt uit een angstdroom en probeert hardop denkend de grip op de realiteit van de dag terug te krijgen*) De somber beelden uit mijn droom belemmeren met hun valse schijn de overgang naar ongeremd ontwaken. Hoe zal het morgen zijn? Hoe als ik ooit sterven zal? Is

het dan nooit genoeg geweest? (*David wacht een ogenblik en gaat dan op heel nuchtere toon door*) Of ik bang ben dood te gaan? Bang ben ik niet, want overtuigd dat ik het juiste deed bij alles wat ik ondernam, ben ik voor niets en niemand bang. (*David wacht weer een ogenblik en valt terug in gepeins*) Toch blijf ik zoeken naar de woorden die verklaren wat mijn twijfel twijfel maakt, over onzegbare waarheid die voorbij de woorden raakt. Soms overkomt het me, want onbedoeld in alledaagse dingen waarbij iets algemeen bijzonder wordt, dat ik dan aangeraakt alleen nog zeggen kan, nee, zeggen moet: ja, het is waar, er was en is een God. (*David gaat moeizaam rechtop zitten, overtuigd van zijn gelijk*) Hij was de God die in mijn jeugd, mij ingegoten door mijn min, object van liefde werd. De remplaçant voor 't overwinnen van mijn angsten die ik gebonden aan de wereld om mij heen, verwoord in mythen en herkend in sagen, maar al te willig opriep. Hij was inslaande bliksem, donderslag, het noodweer, de gevaren om mij heen. Vermomd als leeuw of wilde beer nam hij de zwakste dieren uit mijn kudde weg tot het moment dat ik, mijn eigen kracht bewust, hem eindelijk durfde weren. Hij was het lied waarin ik hem bezong, hem eer bewees voor al zijn wonder werken van microscopisch klein tot macroscopisch groot, van plant, naar dier, naar mens evoluerend in zijn schepping, op 't land, in 't water, in de lucht, bedekt met haar, met schubben, veren of met naakte huid, in een gewonnen strijd of op de vlucht, in leven of in dood. Hij was de strenge vader, die zijn eisen stelt, met leven naar zijn wet kon ik zijn liefde winnen. Beloning volgde op gehoorzaamheid, op falen volgde straf. Zo ging het koning Saul en zo verging het mij. Mijn eerste heldendaad was het verslaan van Goliath, de Filistijnse reus. God, lot of toeval bracht die braller op mijn weg, die met zijn grootspraak alles waar ik trots op was, zo smadelijk onteerde. Door de vernedering van Israël, mijn vaderland, grondslag van mijn bestaan, veranderde mijn angst in moed en daagde ik die braller uit, die onbesneden Filistijn, die mij, mijn God, mijn land, mijn eer strafloos dacht te beschimpen. Gewapend met mijn slinger rende ik hem tegemoet. De steen, die al mijn woede droeg, drong diep zijn voorhoofd binnen. Geen groter vreugde dan uit overwinnen. Trots toonde ik zijn afgehouden hoofd de wachtende partijen. Die slechts aan vluchten dachten, durfden weer, die winnen wilden, keerden. Het werd mijn eerste grote slag, in dienst van koning Saul won ik erna nog vele. Het kon de man op straat niet meer ontgaan: ik werd hun held. Sauls' duizend doden vielen weg tegen het veelvoud van door mij verslagenen. Mijn roem werd mij tot last, mijn

leven werd een vlucht voor afgunst en geweld. Tot Rama en tot Nob, tot Gat en tot Keïla, tot alle plaatsen waar ik toevlucht zocht reikte de arm van Saul om mij te vinden. Ik noemde het God die in die bange tijd mij hielp om mij en mijn getrouwen het naakte leven en het schaarse goed voor Sauls' geweld te sparen. Toch waren het vooral mijn vrienden waar ik op kon bouwen. Ook Jonatan. Tegen de wens van Saul, zijn vader, in schonk hij mij zijn vertrouwen. Hij werd mijn boezemvriend. Het toeval gaf Saul somtijds in mijn hand, in Engedi, op Chachila. Bewust liet ik die kansen liggen, gebruikte ze als wisselgeld. Als het al werkte, bleek het slechts uitstel van Sauls' haat. Hij achtervolgde mij tot over de Jordaan en verder tot aan Gat. Voor het verblijf bij koning Achis, stadsvorst van Gat en Filistijn moest ik een hoge prijs betalen. Hij zag in mij een bondgenoot tegen mijn eigen volk en bood mij Siklag als mijn uitvalsbasis aan om als zijn krijgsheer met mijn bende Israël te schaden, maar Israël was mijn vijand niet. Buiten hem om verdelgde ik met grof geweld zijn eigen afgelegen steden. Geen Filistijn, Amelekiet, geen Keretiet of Gesuriet, geen man of vrouw kon het na afloop navertellen. Mijn inzet was mijn tol, maar anders dan mijn broodheer het zich wenste voor te stellen. De dood van Saul en Jonatan voorspelbaar en verwacht, leidde tot nieuw geweld. Het zelf verworven koningschap over mijn deel van Israël, moest ik bevechten tegen Sauls' zoon Isboset, gezalfd tot koning over de rest van 't land. Na zeven lange jaren kwam onverwacht een einde aan de strijd. Abner, veldheer van koning Isboset, startte het overleg, maar na het sluiten van 't verdrag werd hij door Joab, veldheer uit mijn kamp, in het geniep vermoord als wraak voor 't doden van diens broer. Isboset deelde hetzelfde lot. Op slinkse wijze in zijn eigen huis verrast, werd hij door leden van zijn legerstaf geveld, buiten mij om, maar wel in mijn belang. Ontdaan van koning en de top van 't leger ontstond een onbestuurbaar deel van 't land en naar de wens van alle oudsten verkreeg ik zo 't voorzegde koningschap over heel Israël. Mijn eerste daad was mijn gezag te staven. 'k Veroverde Jeruzalem, de Davidsburcht, 'k versloeg de Filistijnen keer op keer en al die anderen die mijn rijk belaagden. Bij alles wat ik ondernam, groeide ik in naam en macht. Ik werd mijn eigen God! *(David stopt abrupt en grijpt met een door hevige pijn vertrokken gezicht naar zijn borst)* Mijn hart! Alweer die felle pijn en krampen! Heb ik soms iets verkeerd gezegd? *(David zinkt met pijnlijk vertrokken gezicht en gesloten ogen terug in zijn kussens)*

BATSEBA: *(Batseba, een van Davids' vele vrouwen, komt door de*

linker deur het vertrek binnen en loopt naar Davids' ziekbed. In de veronderstelling dat David slaapt, lucht ze hardop haar hart) Kijk hem daar liggen oud en afgeleefd, waar is zijn kracht, zijn glans gebleven? *(de maagd Abisag vlucht bij de nadering van Batseba naakt uit Davids' bed en verdwijnt door de tegenovergestelde deur; Batseba reageert cynisch)* Ha! Een jonge maagd moet hem zelfs in zijn bed terzijde staan en met haar naakte lijf zijn koude lichaam warmte geven. Klaar om te gaan en zonder spijt zal hij weldra dit leven gaan verlaten hoe anders dan ik mij heb voorgesteld en als doodswens hem heb nagedragen. *(Batseba's cynische toon gaat over in boosheid)* Mij rest de pijnlijke herinnering aan wat ik al te makkelijk heb vergooid, de spijt mij ooit met hem te hebben ingelaten. Nog één keer wil ik misbruik maken van mijn schijn om mijn wraak wraak te doen zijn. Omhooggevallen herderszoon die met zijn listen en bedrog onder de vlag van godeswil zijn macht verkreeg, maar 't koningschap ten dienste van zichzelf misbruikte. De psalmen die hij eertijds zong en zijn geloof in uitte, kan ik toch moeilijk rijmen met hoe hij zich aan mij vergreep.

DAVID: *(reageert laconiek op het horen van de stem van Batseba en het vertrek van Abisag; hij richt zich moeizaam op)* Batseba, ben jij dat? Wat brengt jou hier en wat zeg je allemaal?

BATSEBA: *(reageert net zo laconiek)* Jou in je bed te zien, een jonge meid ernaast, doet zelfs de grootste sacherijn bewegen in zijn herinnering op zoek te gaan naar eigen minnebrand, wat die ervaring ook mag zijn.

DAVID: *(blijft vriendelijk, maar alert)* Wat doet het jou?

BATSEBA: *(verwijtend)* De beelden van mijn huwelijk met Uria kwamen mij voor de geest en wat ik door mijn overspel met jou verloren heb.

DAVID: *(probeert het gespreksonderwerp te relativieren)* Is dat dan onuitwisbaar in gegrift?

BATSEBA: *(gaat door met verwijten)* Ja, door jouw daad blijvend bekrast! Mijn huwelijk met Uria was mijn alles, zijn liefde was mijn wijn; gedragen werd ik door zijn trouw, mijn trouw aan hem gaf ik hem als zijn vrouw. Gevallen is hij voor zijn heer, zijn land, voor mij en voor zijn eer. Vergeten is zijn naam net als zijn daden.

DAVID: *(probeert kalm te blijven)* Heeft mijn liefde jou dan niets gedaan?

BATSEBA: *(begint zich op te winden)* Wat jij liefde noemt! Gepushed door allen om mij heen kon ik jouw invitatie moeilijk keren, een prominente man die mij zo eenzaam leek, die mij bekeek alsof mijn komst zijn onheil af zou weren. Wat wilde je van mij, wat was ik

meer dan elk ander hart? Verrast door je vertrouwelijkheid was ik geleid, maar meer nog had die mij verward.

DAVID: (*probeert Batseba te kalmeren*) Ik heb je toch met alle egards ontvangen.

BATSEBA: (*windt zich steeds meer op door Davids' laconieke houding*) De egards van koning David! Het mocht wat! Jouw aarzeling bleek enkel schijn. 't Ging je om meer dan mijn aanwezigheid. Je kuste mij en niet om mij te eren, je kussen blusten eigen hartstocht, ze waren louter geiligheid. Ik was onvoorbereid om 't onheil af te weren. Wat kon ik anders doen dan ingaan op je eis? Wat heeft mijn overspel voor zin gehad en tegen welke prijs. Ik koos voor liefde, maar mijn lot was wrede pijn, mijn straf groeid' in mijn schoot en zou voldragen mij tot schande zijn. Wat was ik kwijtgeraakt, mijn man, mijn leven, mijn bestaan, wat restte mij dan eerloos ondergaan?

DAVID: (*blijft Batseba's aanvallen ontwijken*) Ik heb je toch goed opgevangen?

BATSEBA: (*Batseba's verontwaardiging over Davids houding gaat over in woede*) De plaats in jouw menagerie die je me gaf? Voor jou was dat plezier, voor mij was het een straf! Ik wilde je doen boeten voor je daad, het werd mijn enig doel mijzelf te wreken. Ik was geen weerloos schaap dat volzaam in jouw harem op zou gaan hoe goed verzorgd dat leven ook mocht lijken!

DAVID: (*probeert een eigen invulling aan zijn overspel met Batseba te geven*) Vanaf mijn dakterras zag ik je staan: stralende beauty! Je dacht je onbespied en maakte je gereed om in het bad te gaan, je niet van mij bewust, verloren in je lied. Je jeugd en schoonheid troffen mij, riepen het beeld op van mijn eigen jeugd, verbeeldden wat ik was.

BATSEBA: (*smalend*) Je weet het mooi te zeggen.

DAVID: (*gaat door met zijn eigen invulling*) Gebonden door je trouw aan Uria, je man was je voor mij aanlokkelijk bezit. Door hartstocht raakte ik verhit, mijn zien veranderde in zinnelijk begeren. Ik geef het toe. Voor mij is liefde spelen om het spel, veroveren smaakt 't zoetst als wat te winnen is onoverwinbaar lijkt.

BATSEBA: (*onderbreekt David woedend*) Je geeft dus eindelijk toe dat het voor jou alleen maar spel was!

DAVID: (*blijft bij zijn eigen invulling van hun overspel*) Je was de moeite waard een aanval te proberen. Uria, een goed soldaat - die even sterk door trouw aan mij gebonden, aan jou gebonden was door huwelijksrouw - mocht de bestorming van jouw veste niet verstoren. Ik stuurde hem naar veldheer Joab, naar het front om bij

't beleg van Rabba in de voorste linies te gaan scoren. Kan ik het helpen dat een pijl hem dodelijk trof?

BATSEBA: *(raakt buiten zichzelf door Davids laconieke bekentenis)*
Jij moordenaar! En of jij dat kon helpen! Jij was die pijl! Jij was het noodlot dat hem trof!

DAVID: *(voelt zich door Batseba's uitbarsting steeds sterker aangesproken en wil haar op zijn beurt treffen)* Nee, dan jij Batseba! 't Veroveren van jou, jij, trotse vrouw waarmee 'k mijn hartstocht bluste, was kinderspel. Weer zie 'k je voor me en beleef opnieuw de zaligheid van het moment dat ik je kuste, mijn handen langs je lichaam, je voelde, je omvatte, in mijn greep nam, zodat ik bij je binnendringen kon, je nam en nam en nam, mijn greep een ogenblik verslappen deed, waarbij ik half voldaan voor even naast je liggen bleef, dan gaand' voor de bevrediging van al mijn lusten mij nogmaals in je hechtte, geen weerstand acceptierend de laatste muren slechtte, mij triomferend uit je wegtrok en je verloren liggen liet.

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto